

позицію, забезпечувати потребу індивіда бути почутим і потрібним суспільству. Владним структурам час зрозуміти, що тільки освіта може сформувати націю, що тільки вона належно може поширити українську національну ідею. Освіта повинна рости націю. На сучасному етапі розвитку суспільства, в умовах динамічних перетворень, що відбуваються останнім часом в Україні та у світі, назріла необхідність переосмислення пріоритетів державної політики у сфері формування політичної культури суспільства в цілому і особистості зокрема. Сучасний стан політичної культури в Україні можна кваліфікувати як шанс її набуття – набуття політичної культури на шляху побудови демократичної правової держави. Відновлення довіри громадян до органів влади – невідмінна передумова розвитку ціннісних орієнтацій, на підставі яких формується політична культура суспільства.

Список використаних джерел

1. Дмитренко Микола. Політична система України: розвиток в умовах глобалізації та інформаційної революції [Текст] / М. А. Дмитренко: Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова, ін-т оператив. діяльн. та держ. безпеки. – К.: Знання України, 2008. – 544 с.
2. Бойко Н. Р. Громадянське суспільство і політична культура українців: взаємозв'язок та взаємообумовленість / Н. Р. Бойко // Дні науки філософського факультету, 18–19 квітня 2012 р.: [матеріали доповідей та виступів] – К.: «Київський університет», 2012. – С.408–415.
3. Іванов М. С. Політична освіта в контексті політичних трансформацій суспільства: Монографія. – Миколаїв: Видавництво МДГУ ім. П. Могили, 2004. – 280 с.
4. Бесклетний С. Е. Політичні науки як чинник формування політичної культури особистості / С. Е. Бесклетний // Гілея: науковий вісник. – Київ, 2012. – Вип.65 (10). – С.505–514.
5. Гелей С. Д., Рутар С. М. Політологія: Навч. посіб. – 7-ме вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2008. – 415 с.
6. Андрущенко В. П. Гуманітарна політика України в період утвердження незалежності / В. П. Андрущенко // Філософія політики: Хрестоматія: У 4 т. / Авт. – упоряд. В. П. Андрущенко (кер.) та ін. – К.: Знання України, 2010. – Т.IV. – С.317–336.
7. Політичний енциклопедичний словник / Упорядник В. П. Горбатенко; За ред. Ю. С. Шемшученка, В. Д. Бабкіна, В. П. Горбатенко. – 2-е вид., доп. і перероб. – К., 2004. – 704 с.
8. Часова К. С. Гуманізація освіти / К. С. Часова // Педагогічний процес: теорія і практика. Збірник наукових праць. – К., 2013. – Вип.4. – С.194–201.
9. Напрями удосконалення гуманітарного розвитку України: соціоантропологічні, соціокультурні та соціоосвітні виміри. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції 22–23 листопада 2013 р. – Запоріжжя: ЗДІА, 2014. – 284 с.

References

1. Dmitrenko M. Politichna sistema Ukrayini: rozvitok v umovakh globalizatsiyi ta informacijnoyi revolyuciyi [Teksti] / M. A. Dmitrenko: Nac. ped. un-t im. M. P. Dragomanova, in-t operativ. diyaln. ta derzh. bezpeki. – K.: Znannya Ukrayini, 2008. – 544 s.
2. Boiko N. R. Hromadianske suspilstvo i politychna kultura ukraintsviv: vzaiemozv'язok ta vzaiemoobumovenist' / N. R. Boiko // Dni nauky filosofskoho fakultetu, 18–19 kvitnia 2012 r.: [materialy dopovidei ta vystupiv]. – K.: «Kyivskiy universytet», 2012. – S.408–415.
3. Ivanov M. S. Politychna osvita v konteksti politychnykh transformatsii suspilstva: Monografii. – Mykolaiv: Vydavnytstvo MDHU im. P. Mohyly, 2004. – 280 s.
4. Beskletnyi S. Ie. Politychni nauky yak chynnyk formuvannya politychnoi kultury osobystosti. / S. Ie. Beskletnyi // Hileia: naukovyi visnyk. – Kyiv, 2012. – Vyp.65 (10). – S.505–514.
5. Helei S. D., Rutar S. M. Politolohiia.: Navch. posib. – 7-me vid., pererob. i dop. – K.: Znannia, 2008. – 415 s.
6. Andrushchenko V. P. Humanitarna polityka Ukrainy v period utverdzhennia nezalezhnosti / V. P. Andrushchenko // Filosoffia polityky:

Khrestomatii: U 4 t. / Avt. – uporiad: V. P. Andrushchenko (ker.) ta in. – K.: Znannia Ukrainy, 2010. – T.IV. – S.317–336.

7. Politychnyi entsyklopedychnyi slovnyk / Uporiadnyk V. P. Horbatenko; Za red. Yu. S. Shemshuchenka, V. D. Babkina, V. P. Horbatenko. – 2-e vid., dop. i pererob. – K., 2004. – 704 s.

8. Chasova K. S. Humanizatsiia osvity / K. S. Chasova // Pedagogichnyi protses: teoriia i praktyka. Zbirnyk naukovykh prats. – K., 2013. – Vyp.4. – S.194–201.

9. Napriamy udoskonalennia humanitarnoho rozvytku Ukrainy: sotsioantropolohichni, sotsiokulturni ta sotsioosvitohliadovi vymiry. Materialy Vseukrainskoi naukovy-praktychnoi konferentsii 22–23 lystopada 2013 r. – Zaporizhzhia: ZDIA, 2014. – 284 s.

Morari N. V., doctor of political Sciences, Professor of chair of social-humanitarian Sciences, Taurian state agrotechnological university (Ukraine, Melitopol), morar.nikolay@mail.ru

Political education as a factor in the formation of the political culture of Ukrainian society

The place and role of political education in shaping the political culture of Ukrainian society is explored and determined. It is emphasized that for today's Ukrainian society there is a characteristic crisis of values-ideological principles, as it manifests itself in the loss of moral standards. The society is extremely dehumanized, it is dominated by cruelty, violence, the concept of dignity and life depreciated. These challenges call for attention to the theory and practice of education, namely, political education as a basis for ideological education. Creating and ensuring the effective functioning of the political education system, which includes a great educational and cultural potential, is crucial for shaping the political culture of Ukrainian society.

The thesis that the system of education is one of the most influential factors among the internal and external factors of forming the political culture of citizens is underway. Educational institutions have a wide field of activity in relation to the formation of the overall level of the political culture of society. The main role in this belongs to humanitarian disciplines. It is the humanitarian component of higher education that provides the spiritual and cultural development of each individual. In this context, it is concluded that in Ukraine, the current educational system does not fully meet the modern needs of society and requires the expansion of humanization processes. The humanistic educational paradigm should become the basis for the formation of a well-educated, patriotically minded, personally trained person. The real situation shows that the importance of humanitarian education in Ukraine is underestimated.

In our opinion, at the present stage of development of society, in the context of the dynamic transformations that have taken place in Ukraine and in the world, the need to rethink the priorities of state policy in the sphere of forming the political culture of society as a whole and personality in particular has risen.

Keywords: political education, political culture, political consciousness, political values, humanitarian policy.

* * *

УДК 323

Кулик В. Г.,

викладач кафедри філософії та політології,
Центральноукраїнський державний
педагогічний університет ім. В. Винниченка
(Україна, Кропивницький), kulykv@gmail.com

ПИТАННЯ ОСВІТИ НА МЕДІЙНОМУ ПОРЯДКУ ДЕННОМУ: ПРІОРИТЕТИ І ТRENДИ В УВАЗІ МАС-МЕДІА

У сучасній політичній науці спеціалізований медійний порядок денний у сфері державної політики отримує меншу увагу з боку дослідників ніж інші різновиди порядку денного. Відповідно, дослідження медійного порядку денного у сфері освітньої політики України має як емпіричну, так і теоретичну значимість. У рамках даної роботи названа проблема вивчається шляхом аналізу уваги цитицистического «Дзеркала тиждня» до проблем освіти в Україні в період з 1995 по 2014 р.

У статті з'ясовуються емпіричні характеристики медійного порядку денного у сфері освітньої державної політики України. Для збору та аналізу даних було використано контент-аналіз і лонгитюдний метод. У результаті аналізу виявлено склад, пріоритети та тренди в змінах медійного порядку денного освітньої державної політики. Увага мас-медіа до проблем освіти характеризується широтою, симетричністю та інкрементальністю.

Ключові слова: медійний порядок денний, освітня державна політика, проблеми сфери освіти.

У сучасному суспільстві медійний порядок денний є об'єктом постійної уваги зі сторони різноманітних суспільних верств, груп та індивідів що їх репрезентують. Названа увага з боку зацікавлених суспільних акторів викликана їхнім уявленням про здатність мас-медіа чинити значний вплив на суспільство. Подібні уявлення можуть існувати не тільки в умовах демократії, але й авторитаризму та тоталітаризму. Відповідно в кожному з них можемо спостерігати спроби різноманітних акторів впливати згідно власних намірів на тематику і характер мас-медійного висвітлення.

Існуючі суспільні практики з конструювання медійного порядку отримали значну увагу з боку як зарубіжних так і вітчизняних дослідників. В рамках такої дисципліни як дослідження комунікацій західні вчені найчастіше розглядають медійний порядок денний як незалежну змінну. В численних дослідженнях було виявлено що мас-медіа відіграють роль встановлювача порядку денного (agenda-setter) для громадськості. Також слід відмітити широке використання західними дослідниками не тільки крос-секційного, але й лонгitudного аналізу. Однак в межах названої дисципліни залишаються малодослідженими такі проблеми як вплив мас-медіа на порядок денний державної політики та встановлення власне самого медійного порядку денного. Проблематику пов'язану з медійним порядком денним досліджували такі західні вчені як: М. Мак-Комбс, Д. Шоу, Дж. В. Дірінг і Е. М. Роджерз, В. Л. Бенет і Ш. Айенгар та інші.

У західній політичній науці медійний порядок денний вивчався в контексті досліджень державної політики. Слід відзначити, що дослідники не завжди розглядали мас-медіа як головну незалежну змінну в процесі встановлення порядку денного державної політики. Окрім того мають місце протилежні оцінки впливу мас-медіа на державну політику: від незначного до великого. Подібно до дослідників комунікацій західні політологи також часто застосовують крос-секційний та лонгitudний аналіз до названої проблематики. Роль мас-медіа в творенні державної політики вивчали такі дослідники як Р. Кобб, Ч. Елдер, Дж. Кінгдон, Ф. Баумгартнер та Б. Джонс, С. Волгрейв та інші.

Вітчизняні вчені звертають увагу на проблематику, пов'язану з медійним порядком денним в рамках дослідження політичних комунікацій. Мас-медіа аналізуються переважно в контексті процесів боротьби за владу, а не творення державної політики. Медійний порядок денний не завжди виступає в якості головної незалежної чи залежної змінної. Також слід відзначити домінування в дослідженнях крос-секційного аналізу. Названу проблематику досліджували такі вітчизняні вчені як: Ю. Левенець, В. Ковалевський, Г. Почепцов, Н. Костенко та ряд інших.

Відповідно, дослідження медійного порядку денного на основі лонгitudного аналізу в розрізі окремої сфери державної політики й в межах вітчизняних реалій має як емпіричне, так і теоретичне значення. В рамках даної праці названа проблематика вивчається на прикладі порядку денного в сфері освіти щотижневика «Дзеркало тижня» в період з 1995 по 2014 р.

Метою роботи є з'ясування емпіричних характеристик медійного порядку денного у сфері освітньої державної політики. Названа мета є описовою за своїм

характером і передбачає збір та аналіз даних лише по залежних змінних. Відповідно, завданнями є: виявити склад медійного порядку денного у сфері освітньої державної політики, з'ясувати його пріоритети, описати тренди в увазі до проблем освіти з боку мас-медіа. Медійний порядок денний у сфері освітньої державної політики, що виступає об'єктом дослідження в даній праці, визначається як перелік проблем освіти, які отримали увагу зі сторони мас-медіа.

Поява системного підходу Д. Істона та структурно-функціонального аналізу Г. Алмонда відкрила нові напрями дослідження мас-медіа в західній політичній науці. Мова йде насамперед про вивчення зв'язків мас-медіа з різними елементами політичної системи, їх функціонування в умовах різних політичних режимів тощо. З точки зору названих підходів мас-медіа зв'язують між собою суспільство і політику. В залежності від суспільних умов набір функцій, які здійснюють мас-медіа, може варіюватися від однієї країни до іншої. Окрім здійснення комунікації як основної функції мас-медіа паралельно з іншими суспільними структурами можуть виконувати функції політичної соціалізації, артикуляції інтересів тощо.

Подібно до переліку функцій також може спостерігатися різниця в характері їх здійснення з боку мас-медіа. Незалежно від типу політичного режиму в діяльності мас-медіа має місце упередженість (bias), яка характеризується різним ступенем вираженості. Завдяки дії ряду чинників мас-медіа викривлюють репрезентацію дійсності. В умовах демократії згідно нормативних уявлень мас-медіа повинні надавати громадянам точну та нейтральну інформацію, а також уникати у висвітленні систематичної переваги однієї суспільної групи чи набору інтересів над іншими. Лише в таких умовах принципи політичної рівності та підзвітності можуть бути дієвими [1, с. 16]. Наявність упередженості в діяльності мас-медіа заважає їм здійснювати наглядові функції по відношенню до влади та послаблює здатність слугувати громадським форумом на якому мають місце значимі політичні дебати [2, с. 182]. Упередженості мас-медіа можуть відрізнятися за своєю природою. Д. Мак-Квейл взявши за основу ступінь експліцитності та характер інтенції виділив наступні типи упередженостей, а саме: партійний, пропагандистський, мимовільний та ідеологічний [3]. З'ясувати наявність та рівень вираженості упередженості в мас-медіа може допомогти аналіз медійного порядку денного із залученням як кількісних, так і якісних методів.

Проведення описового аналізу медійного порядку денного в контексті творення державної політики потребує додаткових концептуальних уточнень. Всі вони стосуються конкретизації поняття «медійний порядок денний», тобто звуження його обсягу. Зазвичай об'єктом уваги мас-медіа стає широке коло суспільних явищ, які конституують порядок денний. Це можуть бути події, діяльність та поведінка як окремих осіб, так і суспільних категорій, груп, організацій, інститутів тощо. Однак в контексті творення державної політики порядок денний конституують суспільні явища, які зі сторони різних за своєю природою суспільних акторів репрезентуються як проблеми чи спірні питання, що потребують саме державного втручання (policy-related media agenda). Дане уточнення стає важливим в умовах поширення процесів

комерціалізації, фрагментації та глобалізації мас-медіа [4, с. 108]. Як стверджує Дж. Стріт, комерціалізовані медіа спрямовані скоріше на споживачів, а не громадян [1, с. 9]. Відповідно зростає увага мас-медіа до розважального виміру явищ, а не їх відношення до творення державної політики. На думку багатьох західних дослідників відбувається «президенталізація» політики, тобто увага приділяється не ініціативам та програмам політиків, а їх особистому життю, характеру, поведінці тощо (pop policy-related agenda).

Інше концептуальне уточнення стосується вже медійного порядку денного у сфері державної політики. В цілях аналізу можна розмежувати між собою загальний та спеціалізований медійний порядок денний у сфері державної політики. В першому випадку об'єктом уваги мас-медіа стають проблеми з різних сфер державної політики. Завдяки дії ряду факторів різні сфери державної політики з відповідними проблемами отримують нерівномірне висвітлення з боку мас-медіа, тобто може мати місце упередженість. В другому випадку увага мас-медіа спрямована на проблеми окремої сфери державної політики. Відповідно, також може спостерігатися нерівномірність медійного висвітлення, але вже по відношенню до проблем чи спірних питань. Даний тип медійного порядку денного може конституюватися наявністю спеціалізованих видань, постійних рубрик в друкованих мас-медіа, теле- чи радіопрограм.

Медійний порядок денний в окремій сфері державної політики складається з проблем, які піднімаються різними як державними, так і суспільними акторами. Серед них можуть бути виборні та призначені посадовці, групи інтересів, дослідницькі організації та власне самі мас-медіа [5]. Аналіз медіависвітлення з даної точки зору дозволяє виявити напрями трансляції проблемних пріоритетів та роль мас-медіа в даних процесах. Зручною для опису напрямів трансляції проблемних пріоритетів є типологія моделей встановлення порядку денного, запропонована такими дослідниками як Р. Кобб, Дж.-К. Росс та М. Х. Росс [6]. Для прикладу, в моделі зовнішнього ініціювання проблеми піднімаються суспільними акторами та рухаються від суспільства до держави, тоді як в моделі мобілізації ініціаторами підняття проблем є державні актори та спостерігається зворотній рух. В обох випадках мас-медіа використовуються як транслятори проблемних пріоритетів. Переважання того чи іншого напрямку може залежати від ряду чинників, а саме: типу політичного режиму, форми власності мас-медіа, особливостей системи груп інтересів у суспільстві тощо. Окрім того дані чинники можуть також визначати можливості мас-медіа виступати самостійними ініціаторами підняття тих чи інших проблем.

В даній роботі досліджується спеціалізований медійний порядок денний у такій сфері як освітня державна політика. Вибір об'єкта емпіричного аналізу здійснювався на основі особливостей мас-медіа, тривалості їх існування та доступності для збору даних. У даній праці перевагу було надано друкованим, а не аудіовізуальним мас-медіа. З точки зору С. Волгрейва, С. Сороки та М. Найтеманса, якщо мова йде про вплив мас-медіа на політику, то переваги друкованих мас-медіа полягають у глибині та широті висвітлення [7]. Окрім цього до уваги було взято наявність у друкованих мас-

медіа постійних рубрик, в яких висвітлюються питання освіти. Саме їх наявність конституює спеціалізований медійний порядок денний. Тривалість існування мас-медіа має значення для виявлення трендів у медіависвітленні. Як стверджують П. Сабатьє та К. Вейбл, для виявлення суттєвих і глибоких змін у державній політиці потрібно вивчати часовий період не менший ніж десять років [8]. Наявність онлайн-версії друкованого мас-медіа значно підвищує його доступність для збору даних. Відповідно до названих критеріїв в якості об'єкта емпіричного аналізу обрано щотижневик «Дзеркало тижня». На його основі сформовано набір даних, який охоплює період з 1995 по 2014 р.

З'ясування складу медійного порядку денного потребує розробки кодувальної схеми та визначення одиниці аналізу. В дослідженні була використана кодувальна схема, яка складається з 68 категорій. Основою для розробки схеми слугували діючі в Україні нормативно-правові акти у сфері освіти. Відповідно, дана кодувальна схема може бути використана для вивчення різних типів порядку денного у сфері освітньої державної політики. Одиницею аналізу виступали статті в яких автори звернули увагу щонайменше на одну проблему зі сфери освіти. Згідно даного критерію для аналізу було відібрано 1256 статей. Для виявлення в рамках окремої статті уваги до проблем освіти застосовано метод контент-аналізу.

Виявлення пріоритетів медійного порядку денного пов'язане з встановленням важливості проблем чи спірних питань, які потрапили до нього. В якості індикатора їх важливості дослідники зазвичай використовують кількість повідомлень форма яких залежить від типу мас-медіа [9, с. 18]. В нашому випадку в такій якості використано кількість статей. Відповідно, існує можливість з'ясувати пріоритетність проблем освіти як у межах окремого календарного року, так і більш тривалих часових періодів.

Опис трендів опирається на з'ясування напряму та характеру змін в увазі мас-медіа до проблем чи спірних питань у сфері освіти. Напрямок змін визначається за кутом нахилу лінії тренду в даних, представлених у вигляді графіків. Щодо характеру змін в увазі мас-медіа, то для їх опису в західній політичній науці часто використовують поняття «періодично порушеної рівноваги». Дане поняття є одним із ключових у теорії процесу державної політики запропонованої Ф. Баумгартнером та Б. Джонсом [10]. З точки зору даної теорії зміни в увазі мас-медіа в основному мають інкрементальний характер і лише в окремих випадках трапляються пунктуації. Для останніх притаманний значний масштаб змін уваги в певний часовий період в порівнянні з попереднім. В якості індикатора пунктуації можна використати таку міру як наявність величини зміни, яка знаходиться далі ніж два стандартних відхилення від середнього значення масштабу змін в увазі мас-медіа.

Як свідчать результати емпіричного аналізу, названа вище така особливість друкованих мас-медіа як широта висвітлення, має вплив на склад медійного порядку денного у сфері освітньої державної політики. Майже всі проблемні категорії, з яких складається кодувальна схема, а саме 97% з них, отримали висвітлення на сторінках щотижневика «Дзеркало тижня» в період із 1995 по 2014 рік. Також у ході аналізу даних виокремлено

14 ключових проблемних категорій, з яких складається медійний порядок денний у сфері освітньої державної політики. Основою їх виділення слугувала наявність уваги до проблемних категорій щонайменше в 10% статей, опублікованих у згаданому щотижневику з 1995 по 2014 рік. З точки зору кількості ключових проблемних категорій, то медійний порядок денний має дещо ширший їх перелік ніж парламентський порядок денний чи той, який формується під час парламентських чи президентських виборів. Дослідження порядків денних які порівнюються були проведені автором раніше.

В рамках даної статті з'ясування пріоритетів медійного порядку денного обмежується лише ключовими проблемними категоріями та охоплює в цілому період із 1995 по 2014 р. Відповідні дані представлені в таблиці 1.

Якщо за основу з'ясування пріоритетів брати окремий календарний рік, то з плином часу можна помітити зміни в значимості тої чи іншої проблемної категорії. Для прикладу, така проблемна категорія як «фінансово–господарська діяльність закладів освіти» в 1996 р. була першою по значимості (звернуто увагу в 44,9% статей за відповідний рік) тоді як в 2008 р. – сьомою (22,5% статей).

У результаті аналізу також було проведено розподіл проблемних категорій по групах з точки зору напряму змін в увазі мас–медіа до них в період із 1995 по 2014 р. До першої групи проблемних категорій щодо яких спостерігається *помірне зростання* уваги мас–медіа

відноситься «порушення законодавства у сфері освіти». Друга група проблем освіти зі *слабким зростанням* уваги мас–медіа складається з наступних категорій: «зарахування, відрахування учнів, студентів тощо», «діяльність МОН», «контроль знань», «законодавство про освіту», «міжнародне співробітництво в галузі освіти», «гарантії держави пед. та пед.–наук. працівникам». До третьої групи проблем зі *слабким зниженням* уваги мас–медіа відносяться «кадрове забезпечення», «відповідність потребам суспільства», «науково–методичне забезпечення», «матеріально–технічна база закладів освіти», «фінансово–господарська діяльність закладів освіти», «якість освіти». Четверта група проблем освіти з *помірним зниженням* уваги мас–медіа представлена такою категорією як «зміст освіти».

Масштаб змін в увазі мас–медіа до ключових проблемних категорій в цілому характеризується інкрементальністю оскільки пунктуації зустрічаються лише в 10 з 266 порівнюваних часових періодів (14 проблемних категорій*19 років). Значний негативний масштаб змін в увазі мас–медіа спостерігався по відношенню до таких проблемних категорій як «порушення законодавства в сфері освіти» (2007 р.), «діяльність МОН» (2007, 2014 р.), «зміст освіти» (2009 р.), «зарахування, відрахування учнів, студентів тощо» (2011 р.). Значний позитивний масштаб змін в увазі мас–медіа зафіксовано в наступних випадках, а саме: «якість освіти» (2000 р.), «зарахування, відрахування учнів, студентів тощо» (2005 р.), «діяльність МОН»

Таблиця 1

Пріоритети в увазі мас–медіа до ключових проблем освіти в 1995–2014 р.

Ранг	Проблемна категорія	Кількість статей абс. част./ відн. част.	Ранг	Проблемна категорія	Кількість статей абс. част./ відн. част.
1	Фінансово–господарська діяльність закладів освіти	410 (32,6%)	8	Науково–методичне забезпечення	224 (17,8%)
2	Якість освіти	371 (29,5%)	9	Контроль знань	192 (15,3%)
3	Зміст освіти	357 (28,4%)	10	Зарахування, відрахування учнів, студентів тощо	172 (13,7%)
4	Порушення законодавства у сфері освіти	258 (20,5%)	11	Кадрове забезпечення	171 (13,6%)
5	Матеріально–технічна база закладів освіти	257 (20,5%)	12	Міжнародне співробітництво в галузі освіти	165 (13,1%)
6	Діяльність МОН	244 (19,4%)	13	Відповідність потребам суспільства	157 (12,5%)
7	Гарантії держави пед. та пед.–наук. працівникам	233 (18,6%)	14	Законодавство про освіту	144 (11,5%)

Примітка. Загальна кількість статей становить 1256.

(2005, 2010 р.), «фінансово–господарська діяльність закладів освіти» (2014 р.).

Проведений аналіз дозволяє зробити наступні висновки. По–перше, виявлені в результаті дослідження склад і пріоритети медійного порядку денного, а також тренди в його змінах, свідчать про нерівномірність медіависвітлення проблем освіти. Відповідно, можна стверджувати про наявність упередженості мас–медіа під час здійснення ними артикуляції інтересів різних верств та груп у сфері освіти. Однак залишається відкритим питання про природу та чинники даної упередженості.

По–друге, увага мас–медіа до проблем сфери освіти є дещо ширшою ніж увага інших акторів, які входять до даної підсистеми державної політики.

По–третє, основним пріоритетом уваги мас–медіа є фінансово–господарська діяльність закладів освіти. Подібну увагу названій проблемі також приділяє парламент України. Тоді як учасники парламентських та президентських виборів найбільшу увагу звертають на інші проблеми освіти.

По–четверте, зміни в увазі мас–медіа до проблем освіти характеризуються симетричністю та інкрементальністю. В першому випадку як зростання уваги, так і одночасне з ним її зменшення спостерігається по відношенню до однакової кількості проблем освіти. В другому випадку значні зміни в медіависвітленні проблем освіти тобто пунктуації зустрічаються в невеликій кількості випадків.

Список використаних джерел

1. Street J. Mass Media, Politics and Democracy / J. Street. – Houndmills, Basingstoke, Hampshire; New York: Palgrave, 2001. – 297 p.
2. Heywood A. Politics / A. Heywood. – [4th ed.]. – New York: Palgrave Macmillan, 2013. – 496 p.
3. McQuail D. Media Performance: Mass Communication and the Public Interest / D. MacQuail. – London; Newbury Park, Calif.: Sage Publications, 1992. – 350 p.
4. Hague R. Comparative Government and Politics: An Introduction / R. Hague, M. Harrop. – [6th ed.]. – New York: Palgrave Macmillan, 2004. – 355 p.
5. Говлет М. Дослідження державної політики: цикли та підсистеми політики / М. Говлет, М. Рамеш; пер. з англ. О. Рябова. – Львів: Кальварія, 2004. – 264 с. // Hovlet M. Doslidzhennia derzhavnoi polityky: tsykly ta pidsystemy polityky / M. Hovlet, M. Ramesh; per. z anh. O. Riabova. – Lviv: Kalvariia, 2004. – 264 s.
6. Cobb R. Agenda Building as a Comparative Political Process / R. Cobb, J.–K. Ross, M. H. Ross // The American Political Science Review. – 1976. – Vol.70. – №1. – P.126–138.
7. Walgrave S. The Mass Media's Political Agenda–Setting Power: A Longitudinal Analysis of Media, Parliament, and Government in Belgium (1993 to 2000) / S. Walgrave, St. Soroka, M. Nuytemans // Comparative Political Studies. – 2008. – Vol.41. – №6. – P.814–836.
8. Sabatier P. A. The Advocacy Coalition Framework: Innovations and Clarifications / P. A. Sabatier, Ch. M. Weible // Theories of the policy process / Edited by P. A. Sabatier. – [2nd ed.]. – Boulder.: Westview Press, 2007. – P.189–220.
9. Dearing J. W. Agenda–Setting / J. W. Dearing, E. M. Rogers. – Thousand Oaks, Calif.: Sage, 1996. – 139 p.
10. Baumgartner F. R. Agendas and Instability in American Politics / F. R. Baumgartner, B. D. Jones. – [2nd ed.]. – Chicago: University of Chicago Press, 2009. – 339 p.

Kulyk V. G., lecturer of the Department of philosophy and political science, Central Ukrainian State Pedagogical University named after V. Yunnychenko (Ukraine, Kropyvnytskyi), kulykv@gmail.com

The issues of education on the media agenda: priorities and trends in the attention of mass media

In modern political science the specialized media agenda in the field of public policy has received less attention from the researchers than other varieties of the

agenda. Accordingly, the study of the media agenda in the field of educational policy has both an empirical and theoretical significance. As part of the work, this problem is studied by analyzing the attention of weekly «Dzerkalo tyzhnia» to the problems of education in Ukraine in the period from 1995 until 2014.

In the article, the empirical characteristics of media agenda in the field of educational policy of Ukraine are establishing. For the collection and analysis of data, the content analysis and longitudinal method were used. As a result of the analysis the priorities and trends in the changes of the media agenda of educational policy were found. The attention of mass media to the problems of education is characterized by latitude, symmetry and incrementally.

Keywords: media agenda, educational policy, problems of the sphere of education.

* * *

УДК 327.8

Лук'янова І. В.,

студентка інституту міжнародних відносин, Київський національний університет ім. Тараса Шевченка (Україна, Київ), irina_lukianova16@ukr.net

Вихід Великобританії з ЄС: вплив на ГІБРАЛТАР

Аналізується проблематика виходу Великобританії з ЄС. Розглянуто в історичному контексті питання приєднання Гібралтару до Великобританії. Проаналізовано протиріччя між Великобританією та Іспанією з приводу приналежності Гібралтару. Визначено правові засади статусу Гібралтару у складі Великобританії. З'ясовано позицію Іспанії щодо врегулювання питання навколо Гібралтару. Досліджено вплив Врехі на Гібралтар з огляду на його специфічне геополітичне положення. Зроблено висновок, що вплив виходу Великої Британії з ЄС у випадку Гібралтару буде подібним до того, який матиме місце щодо адміністративно–політичних частин Сполученого Королівства.

Ключові слова: Великобританія, зовнішня політика, ЄС, Гібралтар, внутрішня безпека, референдум, Врехі.

Протягом багатьох століть Великобританія займає одне з найважливіших місць на світовій арені. Вихід Великобританії з ЄС є одним з головних викликів як для самої Великобританії, так і для ЄС, адже вперше в історії цього об'єднання країна вдається до застосування ст.50 Договору про ЄС і реалізує своє право на вихід з організації. Дана подія є безпрецедентним явищем в історії об'єднання, яке матиме наслідки для всіх політичних одиниць країни, включаючи Гібралтар. З огляду на унікальне геополітичне положення Гібралтару як заморської території Великої Британії, право на суверенітет над якою вже протягом декількох століть оскаржується Іспанією, дослідження аспектів майбутньої побудови відносин Гібралтару з ЄС потребує наукових досліджень та є важливим елементом в контексті комплексної характеристики наслідків Врехі.

Проблема Гібралтару досліджувалася в працях як вітчизняних, так і зарубіжних науковців переважно в контексті зовнішньої політики Великої Британії та Іспанії. Серед вітчизняних науковців можна відзначити таких як Ю. Павлишен, О. Лук'янов, авторами зарубіжних праць з даного питання були Д. Тереро, А. дель Вале Гальвес, Дж. Маквістен. Питання відносин Великої Британії та ЄС в вітчизняній політичній науці були висвітлені в працях таких вчених як В. Ю. Крушинський та Т. Л. Яковенко. Широке коло аспектів політики Великобританії стосовно європейської інтеграції також представлено у працях таких зарубіжних науковців: Ф. Кемерон, Д. Оуен, М. Чальмерз.

Мета даної статті – розгляд в історичному контексті статусу Гібралтару у складі Великобританії та аналіз впливу Врехі на Гібралтар.